

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 50 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nаша nemška in nemškutarska ustavoverna stranka se je postavila zoper vlado!

Mala izprememba v razmerah vnanje politike uže deluje na notranje. Osvojitev slovenske dežele, zanemarjene Bosne, pretresla je vso nemško vladajočo stranko v Cislejtaniji takó, da je začela razpadati, in vidno še dalje razpada. Zrno te stranke, tistih 112 poslancev, ki so glasovali proti vladi, katero so prej podpirali, to je, zoper okupacijo Bosne, izbrali so bili odsek, ki naj naredi nov program za obstanek ustavovorne stranke. Ta program je zdaj na svetlo prišel in je v glavnih zadevah vladi protiven, opozicijski, kar se v očigled novih volitev ne more preveč naglasiti. V stranskih stvaréh pa ima v sebi lepe fraze, obete in obljube, ki so le „pred volitvami“ na nemško-ustavoverno zastavo zapisane, katerih pa „ustavoverni“ (to ime je uže dvomljivo) sami ne mislijo držati, kakor jih zadnjih šest let niso držali.

„Sto dvanaest“ nemških ustavovercev namreč pravi: Prihodnje volitve silijo nas óna načela postaviti, po katerih bodo neodvisni elementi ustavovorne stranke kandidati postavljali in podpirali. (Torej na odvisne ali vladne elemente se ustavoverna stranka nič več ne ozira. Ustavoverci mislijo tedaj, da jim pri prihodnjih volitvah vladne ali uradniške podpore nij več treba, kajti tega vendar ne mislijo, da bodo uradniki rajši za ustavoverce glasovali zdaj, ko so zoper vlado, nego so prej, ko je ustavoverstvo bila vladna reč.) Kot ta načela zaznamovajo „112“ ustavoverci sledeče: Daljnje razvitje ustavnega dela, uresničenje še mnozega nedovršenega

načela v osnovnih postavah gledé politične in verske svobode; da se vlada udá večini poslancev; vsled tega bi nehal politični boj v parlamentu, kateremu ne bi bilo treba skoro celo leto zbranimu biti; gospodarskemu interesu se hoče vedno večja skrb nakloniti; prenaradi se obrtski red, osnujô se strokovnjaške šole, čuvajo se interesi poljedeljstva, kreditne potrebe kmetskega prebivalstva; doseženje ravnotežja v državnem gospodarstvu, boljša razmera davkov, popravljenje vojne postav, zdatno ponižanje vojske, vse to obeta „112“ nemških poslancev, da bodo storili, če jih ljudstvo še voliti hoče; napredne naprave pri šolah da bodo ohranjene, le izvršitev za kmetško ljudstvo da naj bode v bodoče menj strogo. Ta načela našteva program, pa dalje pravi, da Nemci hoté tudi načelo narodne ravnopravnosti varovati, kakor so ga vselej (!?) in da hoté bratovsk sporazum. Nagodba z Ogersko nalaga nova bremena Avstriji. Skrbeti se mora, da bodo zastopniki v delegacijah več moči imeli. Program se izreka zoper vsako politiko aneksij in razširjenja nêj države, in silno se mu zdi, da se okupacija Bosne ne raztegne dalje. Podpisatelji tega programa pravijo, da bodo samo tisto vlado podpirali, katera bode za tu izrečena načela zastopala in dosegala.

Ker nij misliti, da bi še zdaj, ko je vsa Evropa še v vrenji in so žalibog naše meje na italijanske nemške in še morda na drugih stranéh v nevarnosti, pri nas kakšna vlada mogoča bila, ki bi si upala cesarju predložiti zmanjšanje vojske; ker sploh nij misliti, da bi zdanja vlada ta program „112“ kot svoj prevzela; ker ta program, kakor uže od kraja omenjeno, kliče samo neodvisne torej nevladne ustavovorne elemente pod svojo zastavo, in — kar je glavna stvar — ker iz

vira samo iz opozicije proti okupaciji Bosne: menda ne bode nihče tajil, da so ti nemški ustavoverci šli v opozicijo zoper zdanjo Taaffejevo vlado. To priznavajo tudi vladni listi in na pr. stara „Presse“ od nedelje v svojem prvem članku ta program imenuje naravnost „die consequenz eines oppositionellen standpunktes“ ter ga močno negativno kritizira, a jej pritrvajajo provincialni oficijozni, takó da „Triester Ztg.“ od 12. imenuje to ustavovorno izjavo naravnost „das wahlprogramm der opposition.“

Zakaj to takó naglašamo? Zato ker vidimo veleinteresantno prikazen, da se je tukajšnji organ naših nemškutarjev „Laibacher Tagblatt“, podpisano in priznalo glasilo gg. Kalteneggerja, Schreya, Dežmana, Laschana, Schöppla, Zhubra, in kar je še óne gospode od ljubljanskega kazinskega konstitucionalnega društva, da se je, pravimo „Laib. Tagbl.“ tudi na stališče te opozicijske „reformatske“ stranke vrigel, torej da pred državnimi volitvami stopajo naši nemškutarji v opozicijo zoper vlado Taaffejevo.

Glasilo Kaltenegger-Dežmanovo „Laib. Tagbl.“ namreč v svoji 107. številki v listu od sobote prinaša kot prvi uvodni članek „das wahlprogramm der occupationsgegner“. Na čelo lista se pa devajo le stvari, katere uredništvo za svoje sprejemlje. A ne dovolj s tem, „Tagbl.“ ne pušča nič dvoma, da njegova stranka odobrava program ustavovorne opozicije, temuč pritruje dunajskemu novinarstvu, katero sicer graja dolžino programa in ga nekaj kritizira, a se ga veseli, ker je „dobro došlo“ prvo znamenje volilnega gibanja, in upa, da bode trden ostal, ali, da citiramo njegove besede: „freut sich andererseits über das zustandekommen dieses oppositions-programms, begrüsst

Listek.

Spomini iz otročjih let.

(Spisal Nis Vodorán.)

(Konec.)

IV.

Rad sem poslušal ptičje žvrgoljenje, fantovsko petje, starinske cerkvene napeve, s katerimi sta star suhi učitelj-orgljavaec in še bolj suha žena njegova povelečevala službo božjo, — rad sem poslušal godce, kateri so vabili plesateljino mladino v prostoren skedenj, ali najmilejši glas mi je bil glas zvonov. Zvonjenja in pritrvavanja poslušati ne bi se naveličal noč in dan. Ko je zvonilo „delopust“ ali „sveti večer“, ko se je razlegal glas zvonov o praznikih in slovesnih cerkvenih obhodih, bil sem slep in g'uh za vse drugo, — moje oči so bile obrnene v zvonik, kjer so

zvonovi peli, duh moj pa je plaval visoko nad zemljo v višavah neopisljivih blaženih občutkov. Razumljivo je, ako sem svojo ljubezen do zvonjenja prenesel na zvonove in zvonike. Oboje sem imel v visokej časti. Izpraševal sem vsacega, kdor mi je hotel odgovorjati, koliki so zvonovi, kdo in kako jih dela, koliko stanejo itd.

Veliko je bilo moje veselje, ko me je cerkvenikov sin soboj vzel v zvonik, radovedno sem poslušal njegove resnične in izmišljene pripovedke o zvonovih, kako se potezajo in obešajo v zvonik, kako razganjajo oblake in točo, kako ublaževajo požar in kako oglušé polje, ako so preglasni. „Glej, ravno ta-le naš večji zvon bil je tako glasan, da je polje oglušelo, in nij hotelo več roditi, Priti je moral zvonar iz Ljubljane, da ga je prevrtal, ter mu glas vzel.“

„Kako se zvon prevrta?“ vprašam ga.

„To zna samo zvonar; on ima majhen svedrec, tanek ko šivanka, in ga prevrta tako, da se mu nič ne pozna, in potem ima slabejši glas.“

Kadar je kdo pripovedoval o kakej vasi, ali o kakem mestu, nikdar ga nijsem zabil povpraševati, kak je zvonik tam, je-li lepši in višji od našega, koliko imajo zvonov tam, so-li večji kakor naši, so-li glasni in lepo ubrani. Prišedšemu v drugo vas, kjer še nijsem prej bil, bila mi je prva skrb ogledati si zvonik in paziti, kedaj se bode oglasil zvon, da bodem mogel presoditi njegov glas.

Moja največja želja je bila, zvonove imeti, ako ne velicih, vsaj majhene. Vdobil sem mali zvončič, — prej nij bilo miru pred mano. Zdaj sem zidal zvonik, vanj obešal svoj zvončič, zvonil k maši, opoldne, zdravo Marijo, — zdaj sem tekel materi kazat, kako umetno znam pozvanjati, kakor kak star ministrant,

dasselbe als ein willkommenes erstlingszeichen der wahlbewegung und gibt dem wunsche ausdruck, dass dieses wahlprogramm seine hieb- und stichfestigkeit bewähren möge.“

Sicer je to „Tagblattovo“ stališče in to prestopanje gg. Kaltenegger-Schrey-Suppanove stranke v opozicijo zoper vlado, katera je za okupacijo Bosne, je popolnem konsekventno od strani oaih gospodov, kisolani v občnem zboru konstitucionalnega društva v Ljubljanski kazini votirali grajo ali „missbilligung“ vladi zaradi okupacije Bosne, — vendar bode situacija za nas tako nova, če zagledamo te možakarje v opoziciji, da smo kar radovedni, kakó bó. Mi smo dolgo borbo bojevali v opoziciji zoper vlado, mi znamo kako je to. G. Kaltenegger, Dežman, Schrey pa tega še niso izkusili. Veseli nas, da so se tako okorajžili! O tem pa morda drugič.

Še en epilog.

Iz Notranjskega 11. maja. [Izv. dop.]

Nad 80 izvirnih, deloma precej obširnih dopisov o slavljenji srebrne poroke Nj. Veličanstev cesarja in cesarice iz vseh krajev Slovenije priobčil je „Slovenski Narod“. Lep praznik za vse Slovence je bil dan 24. aprila. Ta slovesni dan je za celo Avstrijo in za nas Slovence še posebej zgodovinski dan.

Bil je uže govor v tem listu o pomenu tega slavnostnega dneva za nas, vendar naj mi bo dovoljeno, da nekatere stvari še enkrat povdarjam.

Svečanost, katere so se udeležili v si Slovenci — vsak po svoji moti, bila je prostovoljna. Ljubezen je narekovala, ljubezen vršila, — ljubezen do cesarske rodovine, ljubezen do domovine. Nič agitacije nij bilo, in razmerno le malo se je čulo o pripravih, zato se nijmo nadejali, da bodo ovacije tako splošne, tako obširne, a ko se je približal predveter zaželenega dneva, potresla se je vsa slovenska zemlja od groma možnarjev, zasvetili so se vsi vrhovi, in v zračne višave doneli so iz srca celega naroda radostni vzklici: „Živio cesar! Živela cesarica!“ In drugi dan vrel je narod v cerkev zahvalit se Večnemu za srečo, ki jo je podaril njega vladarju in vladarici, in prosit ga, naj ja blagoslovi še v prihodnosti. Potem se je pa narod veselil in radoval cel dan in še pozno v noč.

Naš narod je vladarjevej hiši srčno udan in Avstrijo zvesto ljubi, to se je vnovič po-

kazalo. Ne bi dobro naletel, kdor bi hotel očitno in naravno protiaustrijsko seme sejati. Slovenec si še misliti ne more, da bi mogel „pod drugim cesarjem ali kraljem“ živeti. Ko bi se Avstrija kedaj — cesar Bog obvaruj — ob kratkovidnosti in trmoglavosti Nemcev in Magjarov razbila, bi Slovenci izgubljeni bili, obupali bi, ker bi se ne znal privaditi novemu gospodarju.

V očigled te na novo dokazane udanosti in zvestobe do prevzvišenega avstrijskega prestola upamo, da bodo za vselej utihnili tisti hudobni in bedasti glasovi iz spridenih in moralčno propalih krogov renegatstva in nemčurstva, kateri so našemu narodu in njegovim postavno voljenim zastopnikom očitali „izdajstvo“. Naš narod nij pristopen izdajalskim idejam, in nij in ne bo nikdar volil izdajalcev za svoje zastopnike. Ako se kedaj kak izdajalec pokaže, treba bo njegove volilce iskati mej renegati in od njih komandiranimi . . .

Slovenske izjave udanosti in zvestobe imajo dvojno vrednost, ker jih delajo Slovenci v velikej revi in bedi in nezadovoljstvu z možmi, kateri so dozdej na državnem krmilu stali. Kadar je treba državi krepkih braniteljev, kadar država zahteva žrtev, kadar se prilika ponuja svojemuzvišenemu gospodarju svoja srčna čutila pokazati, vselej in povsod je Slovenec na svojem mestu, in kar stori in dá, stori in dá, dokler more, radovoljno, pozabeč, da je bil do zdaj zadnji, kadar so se delile politične pravice; da nij mogel doseči ravnopravnosti z drugimi avstrijskimi narodi, da ga nikdo nij branil, ko so mu prevzetni sosodje spodkopavali narodno življenje; da so se mu zaničljivo posmehovali, ko je prosil omike in pravice v narodnem jezku; da so ga od sebe pehali, ko je prosil, naj ga osvobodé nepotrebnega političnega jerobstva. Tudi o tej slovesnej priliki je Slovenec pozabil, da ga njegovi sodržavljanjani nemškega in italijanskega rodu ne spoznajo sebi ravnopravnega. To in marsikaj drugega neveselega pozabil je Slovenec, ker dobro vé, da na cesarja najmanjša senca strankarstva ne pada, ker vé, da cesar vse svoje narode enako ljubi, in da se godi proti njegovej nakani in volji, ako se kateremu koli narodu in v katerej koli zadevi krivica godi. Nasprotno pa se je Slovenec hvaležno spominjal, da se je cesar velikodušno in milostljivo odpovedal pravic absolutnega vladarja, ter nam podelil ustavo in z njo stalno podlogo narodnega razvoja, da nam je pokazal in

odprl pot k slobodi in omiki, — spominjal se Slovenec, da mora za narodno probujenje, za dozdej napredek na narodnem polji in za samostalnost, kolikor jo uživa, v prvi vrsti zahvaliti se svojemu dobrotnemu cesarju.

Vse dozdanje življenje našega preljubljenega vladarja nam jasno priča, da ima blago in plemenito srce in trdno voljo osrečiti svoje narode, in to nas navdaja z novimi nadami, z novim pogumom. Lepšega pripoznanja ljubezni in udanosti ne more si želeli nobeden narod, kakor je ljubeznjivo pismo, katero je cesar pisal ministru grofu Taaffeju. Tako ne piše vladar svojim podložnim, tako piše prijatelj svojim prijateljem, tako piše oče svojim ljubljenim otrokom. Cesarjeve besede bomo tudi mi Slovenci skrbno hranili ne le na papirju, temuč tudi v srcu. Tudi mi spadamo v veliko družino cesarjevo in trdno upamo, da si tudi za naprej njegovo očetovsko ljubezen ohranimo, in da njegova modrost kmalu najde sredstva, katera prinesó vsem narodom ravnopravnost, srečo, zadovoljstvo, mejsobojno ljubezen in spoštovanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. maja.

Državni zbor je sprejel, ozirajoč se na občno pomanjkanje zdravnikov po kmetih, resolucijo, naj se v Lvovu, Oromucu in Solnogradu ustanové medicinsko-kirurški fakultete. — Za slovenske dežele bi kot središče pač smela — ako jo Solnograd dobi — z večjo pravico Ljubljana dobiti tako fakulteto. Ali povsod smo zadnji.

Češki listi pišejo dan na dan o vprašanji vstopa v državni zbor in vedno bolj in enoglasneje se poudarja da gredo tja le, ako jim vlada nasproti pride. To se bode najbrž tudi zgodilo.

Vnanje države.

Bolgarski knez Aleksander (Battenberg) je na svojem potu k ruskemu carju 11. t. m. bil prišel v Odeso, kjer ga je prebivalstvo slovesno sprejelo. O tam je odpul na jahti „Eriklik“ v Livadijo.

Iz Trnova se javlja, da se je tja vrnil knez Dondukov-Korzakov in bode sprejel princa Battenberga, ter mu v Sofi i vlado izročil.

Zbliženje **Rusije** in Turčije je iznenadilo jako neprijetno vse sovražnike Slovanov. Nemci zato še bolj grdo zabavljajo na Ruso, ker se menda boje bodočnosti. Zatorej jim „Golos“ odgovarja: „Noben narod tako imena „kulture“ zlo ne rabi kot Nemci. Nemci imajo zmirom kulturo na jeziku — naj se bojujejo zoper klerikalce ali zoper Slované, ali pa naj se hoté na stroške francoskega bogatstva maštiti ali na ruskem semnji svojo slabo robo drago prodajati. Pa tudi francoski „Temps“ pravi: „Nemško novinarstvo ne more najti dovolj surovih besedij in psovanj zoper ruski narod, in posebno berlinski listi, ki so sicer veljali kot Rusiji prijazni, odlikujejo se zdaj s strastnim sovraštvom.“

Angleži si vse prizadevajo, da bi z afganistanskim emirom mir sklenili, ker se bojé še vojske z Brmo, ker jim uže v Afriki težavno gre, in ker so videli, da tudi v Afganistanu po šestmesečnem vojevanji nijso — skoro nič opravili. Zatorej je indijski podkralj, kakor „Times“ poroča, poslal po Cavagnariju Jakub-kanu pismo, v katerem se Jakub-kan priznava kot fiktivni gospodar afganistanski.

Dopisi.

Iz Poddrage 7. maja. [Izvir. dop.]

Kakor v narodnem obziru tako tudi gledé svečanosti Njiju Veličanstev carja Franja Josipa I. in Elizabete o Njiju petindvajsetletnici srebrne poroke nij Poddraga zaostala; oziroma

— zdaj sem zvončič v hiši kam obesil, nove poskuse delal, da so morala vse domačine ušesa boleti.

Ko sem začel rabiti svinčnik, risal sem, kjer sem le dobil kaj belega papirja, zvonike in zvonove. — Bravši prvokrat o velikanu mej zvonovi, o največjem zvonu na svetu, o zvonu v daljnjej Moskvi, želel sem iti na Rusko, da bi videl ta velikanski zvon in zvonik, kateri ga nosi in slišal njegov mogočni glas.

Hitro minejo dnevi blažene otročje dobe, in ž njimi otročje želje in veselje. Otrok, mladenič, mož, starec — vsak ima drugo veselje druge želje. Še rad poslušam lepo zvonjenje, a ne več tako veselo, kakor nekdaj; radosti, ki jo občutim, primešana je obilna mera srčne žalosti. Nehoté se spominjam, kadar slišim zvoniti, potrtega srca, da so meni najbolj dragim osobam zvonovi uže zapeli zadnjo žalostno pesen, in da sem ostal sam, sam sredi

pehajoče se množice. Bo-li meni še kedaj zvon veselo zapel, bo-li bolno srce našlo kedaj zdravila? — Bog vé. Pa naj bo to, kakor hoče, vsaj to nij moja največja želja, — drugo bolj vročo željo gojim. Zapel naj bi skoro zvon, kateri bi zbudil še speče in dremajoče sinove majke Slave, jih zdramil in privabil vsacega na svoje mesto, sklical jih k dolžnosti, delu, slogi in edinosti; zapel naj bi zvon, kateri bi s svojim glasom pretresel širno zemljo, in proglasil ljubezen za vladarico vsemu svetu, da bi postali „ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi“.

Mnogo, mnogo enacih spominov bi ti, dragi bralec, še lahko pripovedoval, a prevedim, da sem te uže dovelj dolgočasil, torej neham. Ako se pa še kedaj srečava, povedati ti hočem kaj bolj zanimivega.

svojega finančnega stanja je prav dostojno praznovala jubilej.

Uže takoj v začetku dopisa pa moramo omeniti, kar priča zadnjih „Novic“ dopis iz Poddrage, da ko bi neke osebe malo manj strastno, slavohepne in sebične bile in svečanosti ne cepile, bi vse še impozantneje bilo izpalo. Dopisnik „Novic“ je na predvečer in dan slavnosti srebrne poroke bil na eno uho gluhi in na eno oko slepi — drugače bi se mogel kar mimo grede zamolčati v svojem dopisu kaj se je zraven veselice v šoli, tudi od druge strani v proslavljanje omenjenega dneva godilo v naši vasi. Kako lepa rola najivnosti!

Programa prav za prav ni bilo nobenega, da si je županstvo v ta namen sklicalo občinsko odborovo sejo — kdo je kriv? Proslavljanje se je vršilo — da ne bodemo (kakor „Noviški“ dopisnik) naše šolske veselice prezirali, tako-le: na predvečer ko začnejo pritrkavati z zvonovi pokajo tudi možnarji. Zvečer v mraku se je zapalil kres na Ušivniku, kjer so se zbrali pevci z županom in tam avstrijsko himno in nekaj narodnih zapeli, vmes pa je bobnelo pokanje možnarjev in pri cerkvi so pritrkovali. Ravno v tem času je imela tudi šolska mladina svoj kres. Po končanem kresu se je šlo v vas in tam pelo do županove hiše „Naprei“ in „Naglo bratje“; tu se zbor pevcev spremljan z vaškimi rezervisti in drugimi možmi, ustavi in ponavlja avstrijsko himno. Drugo jutro zarana uže pričnejo zopet streljati in pritrkavati v cerkvenem stolpu, kakor bi jeden drugemu hoteli odgovarjati. —

Polu osme ure zatrobi „hornist“ in kmalu so Poddrški „veterani“ skup, da malo poskusijo svoj „rehc-um“ in „links-um“ — da se potem s šolsko mladino udeležijo cerkvene svečanosti. Ko smo koračili po vasi proti cerkvi, se ve da je kateremu, mimo radovednih ljudi, bilo treba malo ustna stisniti, a v cerkvi ni nobenega bolha ujedla, in naš g. kapitan nas je pohvalil.

Zvečer 24. aprila, zopet kres na Ušivniku in šolska veselica v šoli, kjer je bilo prav okusno okinčano, in spored se je dobro vršil, vmes se ve da se je neprenehoma streljalo. Zdaj sopet pride Poddrška garda k g. županu s pevci in nekaterimi drugimi možmi, kder se je malo zaužilo in rebra podstavilo, potem pa se vrstile napitnice. V imenu vseh rezervistov izrečem tukaj javno zahvalo za radodarno pogostenje Poddrških „veteranov“ gosp. županu; nič manj bi ne bila ovi dan pogostena šolska mladež, pa —. Omeniti moram da je bila županova hiša prav dostojno razsvitljena, tako tudi šola, in da so na obeh hišah visele narodne zastave. Tudi ne smemo zabiti g. Jos. Trošta, on je k lepšemu izidu tega dne tudi pripomogel, za kar mu gre hvala!

Z Dunaja 10. maja. [Izviren dopis.] Dne 9. tega meseca je zborovalo naše tukajšnje slovensko društvo „Slovenija“. Na dnevnem redu je bila tudi volitev predsednika in šestih odbornikov. V zimskem tečaju je bil „Sloveniji“ predsednik g. Anton Lenarčič. Naglaševalo se je uže večkrat v „Slov. Narodu“, koliko se je on trudil za naše društvo, kako neumorno je deloval v prid „Slovenije“. Največ se imamo njemu zahvaliti, da je društvo letos tolikokrat in tako izborna o raznih prilikah nastopilo in javno pokazalo, kako napreduje, kako deluje. Hvaležno se je pa tudi skazala „Slovenija“ o vsakej priliki g. Lenarčiču, svojemu marljivemu predsedniku, in jako zna-

čajnemu in za domovino navdušenemu možu. Pri zadnjem zborovanju se je izvolil za predsednika g. M. Zavadlal, filozof, in za odbornike gg.: M. Brenc, jur., Iv. Gregorčič, jur., J. Jan, jur., J. Kotnik, jur., E. Lah, filozof in Iv. Trtnik, filozof. Prepričani smo, da bo letu ti odbor z vso požrtvovalnostjo deloval v prid „Slovenije“ in jej ohranil častno ime, katero zavzima zdaj mej tukajšnjimi dijaškimi društvi.

Zgodelo se je pa še nekaj važnega pri zadnjem zborovanju našega društva. Enoglasno je izvolila „Slovenija“ znana slovenska pisatelj, g. prof. Šukljeja in g. prof. Levca za svoja častna uda. Znano je pač uže izobraženemu Slovincu, da imata omenjena dva gospoda za naše društvo in za naš narod zasluže. —

Zaklicalo jima je tedaj društvo „Slovenija“: živel mnoga leta, zvesta sinova matere Slave. Društvo je potem odbor pooblastilo, da naznani tema gospodoma sklep društva.

Iz Gorice 12. maja. [Izviren dopis.] Pregovor govoreč, da v tretje rado gre, se je izpolnil pri nas. Končal se je vrtnar Pod goro blizu Gorice; ustrelil se je nadalje nadletant Hessovega polka, zaradi 10 gld., katere je zapravil, ki so pa bili namenjeni za nakup vojaške menaže. Šel je zato k stotniku, in ga prosil odpuščenja, a on ga je osorno zavrnil, rekoč, da bode kaznovan in degradiran. Da bi se ognil temu, v to mu je pomogla krogla iz cevi.

Tretja nezgoda, pa je ta: Zidarji so popravljali poslopje okrajnega glavarstva, oder se podre, delavec se ubije. To je bilo popoldne. —

Denes obhaja Heesov polk 70 letnico bitke pri Aspernu. Cesarske i deželne zastave krasé vojašnico. Zvečer ide godba po mestu. —

Duh „irredentarjev“ se je prijel uže otrok. Na tukajšnji c. k. realki so izključili dva dijaka, ker sta na nekaj način demonstrirala zoper Avstrijo. Eden njiju je imel znamenje laškega „tricolore“ pri urni veržici. Bog nesi vse „irredentarje“ v „blaženo“ Italijo —

Z vremenom se ne moremo hvaliti; skoraj vedno dež, včasih gre hudo, včasih malo porosi. Za polje in trto menda to ni prelobo. Črešnje so uže na prodaj; domače pa še niso dozorele.

Domače stvari.

— (Darilo cesarjevo.) Kakor uradna „Ljub. Ztg.“ poroča, poslal je cesar po postojnskem okrajnem glavarju pékovskemu pomočniku Francu Silvestru v Vipavi dar desetih cekinov, ker mu je bil ta poslal nekoč lani izdan zvezčič slovenskih pesnij, cerkvenega in domorodnega obsega, kot izraz lojalnega mišljenja. — Dalje je cesar daroval 200 gld. cerkveni občini v Spodnji Idriji za napravo nove strehe na cerkvenem stolpu.

— (Pred porotnim sodiščem) tukajšnjim je stal 9. t. m. trgovski učenec, Tone Zupanec, v Savi pri Jasenih, obtožen, da je hotel dne 24. februarja t. l. ubiti z železnim drogrom deklo Marije Slivnik, v službi pri kupci Trevnju. Zupanec je trikrat po njej mahnil, dvakrat jo zadel. Pri obravnavi je pa dr. Kappler dejal, da morda zatoženec ni pri zdravej pameti, zato se je obravnava odložila, ter se bode Zupanec zdaj opazovalo. — Mi-

nolo soboto pa se je Marka Bozina, iz Krškega doma, imel zagovarjati zaradi zločina tatvine, kajti obtožen je bil, da je posebno rad uzmal srebrne žlice in ure po raznih krajih, osobito v Zagrebu in v Ljubljani. Porotniki so ga krivega izpoznali, in obsojen je bil potem 6 let v zapor.

— (O tiskovni pravdi,) ki jo ima tukajšnji „Slovenec“ zaradi svojega konfisciranega članka: „Dajte nam dela“, o katerem g. državni pravdnik trdi, da je hudodelstvo kaljenja javnega miru, poroča rečeni list, da pravda se bo pričela v četrtek 15. t. m. ob devetih zjutraj pred porotniki, zagovornik bo g. dr. Zarnik.

— (Na Rudolfovej ali gorenjske železnici) bodo od 15. t. m. počenši vlaki tako-le odhajali in prihajali: Iz Ljubljane otiče vlak na Gorenjsko ob 3. uri 55 minut zjutraj, ob 1. popoldne in ob 6. uri 30 minut zvečer. V Ljubljano pa pride ob 2. uri 35 minut po noči, ob 8. uri 25 min. popoldne in ob 2. uri 52 min. popoldne.

— (Učiteljski izpiti) so se vršili v Kopru od 29. apr. do 10. maja. Oglašilo se je bilo 12 učiteljev, in sicer 2 Slovenca in 10 Lahov. Eden Lah je delal za meščanske šole, a je kasneje — odstopil. Izmej Lahov so dobili 3 spričevalo učiteljske sposobnosti št. 2 (II.), drugi pa št. 3 (III.) Slovenca sta dobila oba št. 3 (III.) Ta dva sta g. Franjo Černe, učitelj na Barki in g. Alojzij Bunc, učitelj v Dolini. —

— (Hrvatski Sokol) je imel pod predsedstvom svojega predsednika dr. Tona zadnjo soboto svoj občni zbor. Tajnik je v svojem poročilu obžaloval mej družim, da se društvu še ni posrečilo doseči zvezo hrvatskih s slovenskimi telovadnimi društvi. To je res. Ali v dozdanih političnih razmerah je bilo to nemogoče. Naše politične oblasti bi tu vsako društvo precej razpodile, ko bi stopilo brez dovoljenja v društvo s „translejtanskim“. O dovoljenji pa za zdaj ni misliti nij.

— (Prestop v kat. cerkev.) Nedavno je bil v Celji v katoliško cerkev sprejet podpolkovnik in poveljnik 27. lovskega bataljona Herman van Akken, poprej protestant, rojen v Pragi. 10. maja pa je v kat. cerkev stopil Jurij Daniel, brivec v Celji, poprej v pravoslavnej cerkvi, rojen v Szentesu na Ogerskem.

— (V Celji) je bil izvoljen za župana zopet prejšnji župan dr. Neckermann. Dobil je 14 glasov, 7 glasov pa gospod Stepišnik in 2 dr. Higersperger.

Razne vesti.

— (Velika tatvina na pošti.) Dunajsko pošto vo stvo je predvčeranjem naznanilo policiji, da je bil v soboto kmalu po polnoči na potu od osrednje pošte do pošte na južnem kolodvoru ukraden iz poštnega voza, ki je vozil razne denarne pošiljatve, žakelj, v katerem je bilo 35 denarnih pošiljatev in še 5 drugih manjših žakličkov iz raznih dunajskih pošt. S početka se je cenilo, da je ukraden h od 80 do 100 000 gld. vsega skup, a daljnja poizvedovanja so baje pokazala, da ukradena svota ne presega 40 000 gld., to je namreč samo ona svota, ki je bila v posamičnih zneskih zaznamovana na pošiljativah, in za katero je pošta porok. Če je kdo menj zapisal, nego v pismo dejal, bo sam trpel. Na kakšen način pak je denar izginil, izvedeti se ni moglo. Poštni voz, v katerem je bilo razen ukradenih vreče še mnogo drugih pošiljatev, je uradnik baš v službi zaklenil, in sicer v navzočnosti postajona in poštne sluge, ki morata poštni voz na južni kolodvor spremljati. Ključ tega poštnega voza ostane zmirom na glavni pošti.

Še jeden drug ključ ima pak dotična poštna postaja, kamer je poštni voz namenjen. Okolo polu ene ure po noči dospel je voz na pošto južnega kolodvora, in poštni sluga je sporočil službujočemu uradniku, da se je pripeljal voz z denarnimi vrednostmi. Uradnik gre na dvorišče, odpre pravilno zaklenena vrata tega poštne voza, da bi pošiljatve ven vzel. Vse drugo je bilo v redu, samo one poštne vreče z denarjem nij bilo nikjer! Takoj se je ves voz preiskal, drugod iskalo se je še po noči, a vse zastonj. Izgubiti se denar nij mogel mej potom, tedaj je samo ukraden. Kaj je policija izvedela, to se še ne zna, ali toliko se ve, da o tatu nima niti še sluba ne.

* (Avstrijski cesar) je postal vsled sporazumljenja od obeh strani razsojevalec prepira mej Angleži in mej republiko Nicaragua gledé plačevanja letnih 5000 dolarjev Mosquitosom. Cesar je razsodbo prevzel.

* (Samomor.) Ogerski poslanec Hollan nij v dvoboji padel, kakor se je glasilo, temne se je sam umoril. Prej uradnik, bil je zadnje čase oskrbnik graščine svoje žene, ali je tako slabo gospodaril, da se je ustrelil. Pomoglo je tudi to, da se je bil s svojim svakom pri zadnjih volitvah zaradi svoje kandidature popolnem razprl.

* (Nesreča na železnici.) Iz Madrida se 10. maja telegrafira: Železnični vlak je na progi mej Madridom in Cadixom s tira skočil, in pri tej nesreči je šest ljudi mrtvih ostalo, mnogo je ranjenih.

Umrlj v Ljubljani.

10. maja: Mihaela Hribar, fjakarja hči, st. 21., v Elizabetnej bolnici za otroke, vsled difteritis. — Janez Julijani, ubožec, v deželnej bolnici, star 60 let, vsled katara. — Peter Zdešar, zasebnik, star 62 let, v deželnej bolnici, vsled pljučne otekline.

11. maja: Janez Justin, kaznjeneec, star 45 let, v jetnišnici na gradu št. 12, vsled bolezni na jetrah. — Rudolf Miklavce, trgovca dete, st. 9 mesecev, vsled vodenice v glavi.

Tujci.

13. maja:

Pri Slonu: Lengyel iz Kaniže. — Petsche iz Kočevja. — Vodničar iz Dunaja. — Banciglio iz Trsta. — Burghardt iz Grada.

Pri Matiču: Kubo, Hiris iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Cilenti iz Reke. — Vurnik iz Radovljice.

Dunajska borza 13. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	66	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	67	"	10	"
Zlata renta . . .	78	"	95	"
1860 drž. posojilo . . .	125	"	75	"
Akcije narodne banke . . .	828	"	—	"
Kreditne akcije . . .	261	"	—	"
London . . .	117	"	35	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	36	"
C. kr. cekini . . .	5	"	53	"
Državne marke . . .	57	"	70	"

Poslano.

Odgovor Juretu Cvajnarju, Martinu Košenini in Blažu Mraku s Preške fare na „Poslano“ v „Slovenskem Narodu“ št. 106 od 9. t. m.

Pač pravo je zadel gospod Nikolaj Jamnik, ko je v svojem zadnjem „Poslanem“ v istem listu trdil, da so v Preški fari nekateri, ki spravljajo naš lep kraj pred svetom v slabo imé; če bi za to svojo trditve ne bil imel drugih dokazov, je eden najsijajnejših ravno Vaše „Poslano“, na katero morava kot poštna človeka v brambo tako surovo in po krivici napadenega velečastitega župnika g. L. Aleša in za konstatiranje resnice pred svetom — to-le odgovoriti.

Nerazumljivo se nama zdi uže to, kako da Vaša zlobnost loti se gospoda župnika, ki vendar pri Vašej praski z g. Nikolajem Jamnikom imajo toliko opraviti, kolikor Pilat v „veru“. Kako li pritaknete njih k temu? Če se da to v čem razložiti, je morda jedino to: Pes, kateremu stopiš na rep, šavsa na vse kraje okoli sebe in popade kar more doseči z zobmi, če prav je to čisto nedolžna noga. To je tudi pri Vas, vsaj pri dveh, katera naj bi rajše svoja nadepolna mladiča bolj strahovala, da bi potem ta ne morala tako mlada uže samotnih sob v Križankah od znotraj ogledovati — in zakaj? To pové sodnijska obravnava od 7. t. m., o kateri se je pokazalo, kako treba bi res bilo poredne fantaline in njihove vrle odgojitelje položiti tje, kamor take pokladajo n. pr. na Ogerskem neki še zdaj. Ali je mar čast za občino, če se mladiči njenih zastopnikov devljejo pod ključ, kaj? In to se jim godi zavoljo surovosti proti gospodu župniku, o kakoršnih nij daleč in na široko nič slišati, le naših „možakov“ nadepolna mladež se z njimi odlikuje!

Kdor je tako hudoben, mu tudi za resnico nič

Izuzeč in urednik Josip Jurčič.

nij. Zato Vi trdite, da naš obče spoštovani vrli gospod župnik za cerkev nič ne storé, čeravno je na leto po osem do deset „ofrov“ za-njo. To je očitna laž na obojno stran. Vsak človek vé, da so „ofri“ navadno le po štirje, večasih potem še jeden za g. kaplana, le jedenkrat je bil še jeden za šomastra, Vašega dobrega svetovaleca. Kaki so ti „ofri“, to kaže resnica, da je takrat izdal ves „ofer“ 6 — reci celih šest — novih krajcarjev, od katerih je dal mežnar štiri, ministranta pa vsak po jednega. Kako morete o tem napadati g. župnika, ko vam mora vendar dobro znano biti, da pri „ofrih“ nabrani denar preštevajo cerkveni ključarji in se potem zapisuje v knjigo cerkvenih računov, kateri se slednjič podajajo v potrjevanje in pregled škofijstvu!

Prav tako zlobno je natolcevanje g. župnika, da za cerkev nič ne storé. Vedno in vedno se napravlja in popravlja, kar treba in kar se more, pri o tem je zadosti. Ali naj pa morda g. župnik nam iz lastnega premoženja ozaljša cerkev, da bo taka, kakoršna je n. pr. šenkavška v Ljubljani? Tega menda vendar ne bo nobeden pameten človek od njih zahteval, da bi prvi imeli potrpljenje s takimi ljudmi, kakor ste Vi, drugi pa nam še cerkev na svoje stroške vzdržavali!

Še bolj nesramna je daljna Vaša trditve, namreč, da g. župnik v devetih letih nijso nič novega napravili pri cerkvi. Kaj pa 4 novi veliki zvonovi, tako lepo ubrani, da jih daleč okrog nij takih? Res, da jih g. župnik nijso sami plačali, tega še celo ljudje tako kratke pameti ne bodo zahtevali, kakor ste Vi trije junaci, a velika zasluga je uže to, da so jih oskrbeli ter potem z velikim trudom nabirali denar, da so jih plačali; in ker se je denar prepočasi skup stakal, vzeli so znesek za zadnji obrok na svoj račun na posodo pri ranjcem g. Jamniku, po domače Tosičku, kateremu so ga potem vračali v mesečnih obrokih. Ali se to pravi za cerkev nič ne storiti?

Slednjič dolžite g. župnika, da sedeže v cerkvenih stoléh Vam jemljó in potem drugim prodajajo. Kar je o tem nama in veliko drugim znano, imajo g. župnik skrbeti za to, da se v cerkvi ne daje pohujšanje; kdor to dela, nij za cerkev, torej imajo g. župnik popolnoma prav, če takim ljudem, ki motijo službo božjo, sedeže jemljó in jih dajo pobožnim; vendar se to ne zgodi nikdar brez tega, da bi prvi kupci ne dobili svojega denarja nazaj.

V vsem napadu je pak vendar-le ena resnica, in ta je: Če se pridrvi kak umazan klobučarski fantalin k g. župniku na dom, ter tam surovo razsaja, ga uže potisnejo skoz vrata, kar sme storiti vsak človek na svojem domu; vendar se to še nikdar nij zgodilo tako, da bi se bila zapodenemu kri cedila po obrazu, kakor Vi trije tiči trdite; g. župnik pri tem le še premehko ravna s takimi ljudmi, marsikdo drugi bi ravnal drugače.

To je najin odgovor, ker se nama je zaradi resnice potreben zdel. Velečastitemu gospodu župniku pa bi svetovala, naj takim ljudem zamaše usta, k čemer imajo zdaj menda dosti uzroka.

V Preski 12. maja 1879.

Jože Jarc, Andrej Žerovnik, cerkvena ključarja.

(219)

Trgovska hiša

v necem velikem mestu na Kranjskem, na velikem trgu, je zavoljo domače namere iz proste roke na prodaj.

Kdor želi to hišo kupiti, naj vpraša v administraciji „Slovenskega Naroda“.

(222-1)

A. Orehek,

krojač v Ljubljani,

priporoča se p. n. občinstvu za izdelavanje obleke po najnovejši fačoni, jako ceno, ter s tem naznanja, da ima svoje prostore zdaj poleg vhoda v čitalnično restavracijo, tik zveznega drevoreda. (216—1)

Za uže več let obstoječo štacuno z mešanim blagom, v trgu dolnje Štajerske, iščeta se dva izurjena, slovenskega in nemškega jezika zmožna

trgovska pomočnika.

Ravno tukaj se sprejmeta

dva učenca,

katera sta vsaj dovršila z dobrim vspehom četverorazredno ljudsko šolo.

Ponudbe pod šifro A. B. sprejema administracija „Slovenskega Naroda“.

(221—1)

Vsem, ki trpé zapiranje, zaslinjenje, breztečnost, želedečni katar, napihovanje, vrtoglavost, glavobolje, zimico, zlato žilo, izpuščaje na koži, zlatenico, bledico, protin, vodenico in obistne bolezni, priporočajo se uže 60 let kot dobre znane

karpatične zdravstvene pile.

Škatlja s 15 pilami stane 21 kr., zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr., s pošto 1 gld. 10 kr. Manj kot en zavoj se ne razpošilja. Edino in samo pravo pri lekarju

Ivanu Friedrichu,

v Malacki na Ogerskem.

Izpis iz došlih zahvalnic:

Naznaniti vam moram, da so vaše pile čudovito uplivalo; prosim še jeden zavoj. Na Vrhniki, dne 6. marca 1879.

Josip Šerjak, komi.

V korist trpečega človeštva vašemu blagorodju naznanjam, da so mene, 75 let starega moža, vaše pile moje tridesetletne bolezni ozdravile.

Balasa-Gyarmat, dne 22. nov. 1878.

(214—1) Karel Pongracz, kr. svetovalec.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

Čitalnična restavracija.

Udano podpisani se zahvaljuje dozdanim svojim p. n. gostom za mnogobrojno obiskavanje gostilne pri Virantu (Sternwarte), katero je imel enajst let v najemu.

Vsem tem, kakor tudi p. n. slavnemu občinstvu, in osobito prečastitej duhovščini naznanjam, da sem z denašnjim dnevom odpri

restavracijo v ljubljanskej čitalnici.

Tu se boše dobivalo dobro in ceno kosilo in večerja, izvrstno dolensko in bizeljsko vino, pravi kraški teran in Kozlerjevo carsko pivo.

Na novo opravljeni

➡ vrt kakor tudi kegljišče ➡

je slavnemu občinstvu na razpolaganje.

Za mnogobrojno obiskavanje svoje gostilne prosi z vsem spoštovanjem

Valentin Gerčar,

gostilničar.

(217—1)

V Ljubljani, dne 14. maja 1879.